

ამერიკის შეერთებული შტატების საპენსიო სისტემა

There are public and occupational pensions in the USA

დადი ხოხობაშვილი

ეკონომიკის მეცნიერებათა კანდიდატი

Dali Khokhobashvili

Candidate of Economic science

რეზიუმე: როგორ მუშაობს საპენსიო სისტემა შეერთებულ შტატებში და რა უნდა იცოდეს რიგითმა მოქალაქემ?

ურთულესი საპენსიო სისტემა შეერთებულ შტატებში სახელმწიფოსა და ვოლ-სტრიტის საინვესტიციო ბაზრის ერთ-ერთი ფინანსური დასაყრდენია.

შეერთებულ შტატებში ორგვარი საპენსიო სისტემა არსებობს:

1. სახელმწიფო პენსია (Public Pensions)
2. პროფესიონალური - კერძო პენსია (Occupational Pensions).

საპენსიო ფონდები წარმოადგენს დამოუკიდებელ ფონდებს რომლებიც დროებით განკარგავენ გადასახადის გადამხდელთა დაგროვილ თანხებს, და ასევე, უკეთებენ ორგანიზაციას პენსიის შეუფერხებელ განაწილებას.

სახელმწიფო პენსია. სახელმწიფო საპენსიო სისტემა (OASDI – Old-Age, Survivors, and Disability Insurance program) ფინანსდება გადაახადების გადამხდელთა მიერ, როგორც დამქირავებლების (ბიზნეს მფლობელების), ასევე დაქირავებულების (თანამშრომლების) მიერ სოციალური დაზღვევის გადასახადებით (social security taxes-84%); ასევე, მაღალშემოსავლიანი მოსახლეობის მიერ დამატებითი სოციალური გადასახადით (2%) და გაერთიანებული ნდობის ფონდების სარეზერვო თანხებით (დროებით თავისუფალი თანხები (accumulated trust funds reserves-14%).

დამქირავებული და დაქირავებული გამომუშავებული ხელფასის ერთნაირ პროცენტს იხდიან სახელმწიფო საპენსიო სისტემაში.

კანონიერი საპენსიო ასაკი აშშ-ში 65-დან 67 წლებს შორის მერყეობს.

პროფესიონალური-კერძო პენსია

პროფესიონალური - კერძო პენსიის (Occupational Pension) შეგროვება კერძო სექტორში ხდება. დამქირავებლების 43% კერძო სექტორში დღეს თანამშრომლებს სთავაზობს პროფესიონალურ საპენსიო ფონდს. ყველაზე პოპულარული საპენსიო ფონდი დღეს აშშ-ში არის 401(k) plan, რომელზეც ირიცხება თანხები ხელფასიდან დამქირავებლისა და დაქირავებულის მიერ. ის ნებაყოფლობითია.

გამომუშავებული თანხები იბეგრება, მაგრამ კერძო საპენსიო ფონდში ჩარიცხული თანხა არ იბეგრება სახელმწიფო გადასახადით რაც ერთგვარი წახალისებაა დამქირავებელ-დაქირავებულისთვის. 2017 წელს მაქსიმუმი თანხა, რაც შეიძლება ჩარიცხულიყო ხელფასიდან გადასახადის გადაუხდელად- \$ 18,000.00 იყო. გარდა 401(k) plan, ასევე არსებობს : 403(b) plans, 457 plans, Thrift Savings Plans, Employer-sponsored IRAs, A SIMPLE IRA plan, SEP IRA, აქედან ყველაზე პოპულარული და მარტივად გასაკეთებელია SEP (Simplified Employee Pension plans თვითდასაქმებულთა (ინდემწარმეების) საპენსიო ფონდი), რომელიც ყველა თვითდასაქმებულს-ინდემწარმეს შეუძლია დაარეგისტრიროს დაგარკვეული თანხის კერძო საპენსიო ფონდში გადარიცხვის საშუალებით მაღალი ფედერალური გადასახადები შეიმციროს. SEP IRA ფონდში ჩარიცხული მაქსიმუმი თანხა, რომელიც არ დაიბეგრება შეზღუდულია. ზღვრული მაქსიმალური თანხა სპეციალური ფორმულით განისაზღვრება და პირდაპირპოპორციულ დამოკიდებულებაა შემოსავალთან, ანუ, რაც მეტი არი გამომუშავებული თანხა, მით მეტის გადადება შეიძლება საპენსიო ფონდისთვის. აშშ საპენსიო სტრუქტურა ნებას რთავს გადასახადის გადამხელებს ამ ზღვრულ რიცხვზე მეტი თანხაც შეიტანონ საპენსიო

ფონდში, მაგრამ მხოლოდ მასზე გადასახადის გადახდის შემდეგ. მაგალითად: თუ გადასახადის გადამხდელი (401K) საპენსიო ფონდში \$25,000 ჩარიცხავს, ან თნხიდან იგი არ გადაიხდის გადასახადს მხოლოდ \$ 18,000-ზე (მაქსიმუმი თანხა 2017 წლისთვის) და დანარჩენ \$7,000-ზე გადაიხდის.

ასევე არანაკლებ პოპულარულია ტრადიციული ინდივიდუალური საპენსიო ფონდი Traditional IRA, რომელიც შეუძლიათ გააკეთონ W2-ზე მომუშავე ადამიანებმა (ოფიციალურად დაქირავებულმა და არა თვითდასაქმებულმა) და საგრძნობლად შეიმცირონ ფედერალური გადასახადები.

კერძო საპენსიო ფონდის თანხა ბანდდება საინვესტიციო ფონდებში და დროთა განმავლობაში იზრდება. ფონდის მფლობელი უმატებს თანხას ყოველ ხელფასზე, ან ყოველწლიურად, და ასევე, თავისითაც ემატება, რადგან შეერთებული შტატების საინვესტიციო სისტემა ამ თანხებს სპეკულაციურ ოპერაციებში აბანდებს და ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე თამაშობს. არსებობს ორმხრივი ინტერესი იმისა, რომ თქვენ და ფონდის დროებითმა განმკარგველმა რაც შეიძლება მეტი მოგება მიიღოთ. თუმცა, კერძო საპენსიო ფონდები რისკთანაც არის დაკავშირებული, რადგან საფონდო ბიჟაზე არ არის მუდამ ხელსაყრელი საინვესტიციო ამინდი. საპენსიო ფონდის შექმნა და სისტემატიურად თანხის ჩარიცხვა, ერთ-ერთი სწორი მეთოდია ოჯახების ფინანსური დაგეგმვის, ფინანსური უსაფთხოების გაზრდის და გადასახადების შემცირების.

Abstract: There are public and occupational pensions in the US. The American state pension system (OASDI) accumulates Social Security taxes paid by employer-employee (84%), additional taxes paid by upper-income individuals (2%), and interests earned on accumulated trust funds (14%).

Occupational pension is accumulated and offered in a private industry mainly by the employers, but self-employed individuals can also establish and contribute income to the funds tax-free. Major occupational retirement

plans in the US are: 401(K), 403(b), 457, Thrift Savings plan, Employer sponsored IRAs, a simple IRA, and SEP IRAs.

Contribution to the pension plans is pre-tax up to certain limits. Retirement funds are invested by the actuaries in the stock market resulting in assets to grow. Investment activity involves risk of asset prices misalignments due to portfolio managers' behavior and market concentration.

საკვანძო სიტყვები: პენსია, საპენსიო ფონდი, დაგროვებითი პენსია, აშშ-ს საპენსიო სისტემა;

Key Words: Pension fund, accumulative pension fund, the US pension system;

გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხა:

1. <http://www.pensionfundsonline.co.uk/content/country-profiles/usa/122> გადამოწმებული 11.07.2018
2. <https://www.dol.gov/general/topic/retirement/typesofplans> გადამოწმებული 11.07.2018
3. <https://www.internations.org/usa-expats/guide/29458-social-security-taxation/the-401k-pension-plan-16269> გადამოწმებული 11.07.2018